

Szegedi Ítéltábla
Bf.III.672/2023/12.

A Szegedi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Szegeden, 2024. április 30. napján megtartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

ítéletet:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt *Terhelt1* ellen indított büntetőügyben a Szegedi Törvényszék 2023. május 31. napján kihirdetett 2.B.32/2022/30. számú ítéletét *megváltoztatja* az alábbiak szerint:

A Szegedi Járásbíróság 4.B.215/2018/9. számú ítéletének a perújítással megtámadott – a költségvetési csalás büntettének minősítésére és a büntetés kiszabására vonatkozó – részét tekinti hatályon kívül helyezettnek.

Terhelt1 vádlott terhére megállapított költségvetést károsító bűncselekményt költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. és 4. fordulat, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat] *minősíti*.

Terhelt1 vádlott bűnösségének folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §] történő ismételt kimondását mellőzi.

Terhelt1 vádlott szabadságvesztésének tartamát 2 (kettő) évre *enyhíti*, közügyektől eltiltásra ítéletét mellőzi.

A vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtását 5 (öt) év próbaidőre *felfüggeszti*.

A vádlottal szemben kiszabott gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltás tartamát 7 (hét) évre *súlyosítja*.

Terhelt1 vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetést meg nem fizetése esetén – amennyiben a szabadságvesztés büntetés végrehajtása elrendelésre kerül – börtön fokozatban, egyébként fogház fokozatban kell végrehajtani.

Terhelt1 vádlott által fizetendő további – a perújítási eljárás során felmerült – bűnügyi költség összegét 149.360,- (egyszáznegyvenkilencezer-háromszázhatvan) forintba *leszállítja*.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja azzal, hogy a vádlott büntetését a Szegedi Járásbíróság 4.B.215/2018/9. számú ítéletével megállapított folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt is kiszabottnak tekinti.

Az ítélettel szemben fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

[1] A Szegedi Törvényszék a 2023. május 31. napján kihirdetett 2.B.32/2022/30. számú ítéletével megállapította, hogy a Szegedi Járásbíróság 4.B.215/2018/9. számú ítéletével szemben elrendelt perújítás alapos. A Szegedi Járásbíróság 4.B.215/2018/9. számú ítéletét hatályon kívül helyezte. A 2019. november 27. napjától őrizetben, majd 2019. november 29. napjától 2020. március 24. napjáig letartóztatásban volt, ezt követően 2020. július 20. napjáig meghatározott ingatlanra és a hozzá tartozó bekerített helyre elrendelt, majd 2020. július 21. napjától 2021. február 26. napjáig közigazgatási területre kiterjesztett bűnügyi felügyelet hatálya alatt állt Terhelt1 vádlottat társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 4. fordulat, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt – halmazati büntetésül – 3 év szabadságvesztésre, 100 napi tétel pénzbüntetésre, 5 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, melyből a vádlott legkorábban a büntetés fele részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[2] A pénzbüntetés egynapi tételének összegét 1.500 forintban állapította meg azzal, hogy az így kiszabott mindösszesen 150.000 forint pénzbüntetést kell az állam számára megfizetni a Szegedi Törvényszék Gazdasági Hivatalának külön felhívása szerint. Engedélyezte a vádlott részére, hogy a kiszabott pénzbüntetést 10 hónap alatt részletekben fizesse meg akként, hogy az első – 15.000 forint összegű – részlet az ítélet jogerőre emelkedésének napját követő hónap 15. napjáig, míg minden további – ugyancsak egyezően 15.000 forint összegű – részlet minden azt követő hónap 15. napjáig esedékes. Megállapította, hogy amennyiben a vádlott a részletfizetési kötelezettségének nem tesz eleget, a teljes tartozás lejárttá és esedékessé válik, továbbá amennyiben a vádlott a pénzbüntetést nem fizeti meg, azt, illetve annak hátralevő részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A szabadságvesztésbe beszámítani rendelte a vádlott által 2019. november 27. napjától 2020. március 24. napjáig előzetes fogva tartásban és 2020. március 25. napjától 2020. július 20. napjáig bűnügyi felügyeletben töltött időt akként, hogy egynapi szabadságvesztésnek 1 napi előzetes fogva tartásban, illetve 4 napi bűnügyi felügyeletben töltött idő felel meg. Rendelkezett továbbá a nyomozás során elrendelt zár alá vétel feloldásáról, a lefoglalt bűnjeltek lefoglalásának megszüntetéséről és azok iratmellékletként történő kezeléséről, valamint kötelezte a vádlottat 4.513.100 forint bűnügyi költség megfizetésére.

[3] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen Terhelt1 vádlott védője jelentett be fellebbezést a kiszabott büntetés enyhítése érdekében.

[4] Terhelt1 vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában eljárásjogi kifogást fogalmazott meg azzal összefüggésben, hogy az elsőfokú bírósági eljárásban eljáró tanács egyik tagja – név, a törvényszék gazdasági ügyszakos bíróját – a cég1 változásbejegyzési

eljárásában cégbíróként járt el a szám számú végzés meghozatala során, mely körülményre figyelemmel vonatkozásában felmerülhet a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt kizárási ok.

[5] A védő fellebbezésének írásbeli indokolásában kiemelte, hogy Terhelt1 vádlott a terhére rótt bűncselekmények elkövetése óta törvénytisztelő életmódot folytat, bejelentett munkaviszonyból származó jövedelemből tartja el önmagát és óvodás korú gyermekét. A vádlott szembenézett tetteivel, felmérte azok súlyát és következményeit, továbbá megbánta a bűncselekmények elkövetését, beismerő vallomása teljes értékűnek tekinthető és komoly súlyú enyhítő körülmény.

[6] A védő hangsúlyozta, hogy Terhelt1 vádlott az alapeljárásban elbírált költségvetést károsító bűncselekménnyel okozott vagyoni hátrány „szemmel látható részét” megtérítette, emellett a mintegy 7-10 év közé eső időmúlás a vádlottnak semmilyen formában nem volt felróható. A vádlott védője kifejtette továbbá, hogy a rendszeres haszonszerzésre törekvés Terhelt1 vádlott esetében valójában a szerződés szerinti fizetése felvételét jelentette, a költségvetésnek okozott vagyoni hátrányból ugyanakkor nem részesedett. A vádlott személyi körülményeit illetően rögzítette, hogy Terhelt1 vádlott piackutató-elemző munkakörben dolgozik, melyből származó alapbére havi bruttó 700.000,- Ft, míg élettársa óvónőként havi bruttó 391.000,- Ft összegű jövedelemben részesül. A család lakóhelyeként szolgáló ingatlanon az bank javára bejegyzett jelzálogjog áll fenn, a teljes kölcsönösszeg 20 millió forint, melynek havi törlesztőrésze 141.000,- Ft. Terhelt1 vádlott védője a kifejtettekre figyelemmel végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását indítványozta azzal, hogy az ítéltábla mind a szabadságvesztés, mind pedig a próbaidő tartamát a maximumban határozza meg.

[7] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.195/2023/32. számú átiratában a védője által a kiszabott büntetés enyhítése érdekében bejelentett fellebbezést nem tartotta alaposnak, észrevételezte, hogy az elsőfokú bíróság bár alapvetően a törvénynek megfelelően minősítette Terhelt1 vádlott által elkövetett bűncselekményeket, azonban a költségvetési csalás büntettének jogszabályi alapja körében elmulasztotta felhívni a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulát. Összességében azt indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben azzal, hogy a Terhelt1 vádlott terhére megállapított költségvetési csalás büntettének jogszabályi alapja: Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. és 4. fordulat, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat.

[8] A fellebbviteli főügyészség Terhelt1 vádlott védőjének eljárásjogi kifogásával összefüggésben a Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.195/2023/37. számú átiratában kifejtette, hogy a cég1 az irányadó tényállásban nem szerepel, egyebekben pedig sem a Be. 14. § (1) bekezdés d) pontjában, sem pedig a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjában írt kizárási ok nem áll fenn, ezért – korábbi átiratával egyezően – az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[9] Terhelt1 vádlott védője a fellebbezési nyilvános ülésen történt felszólalásában – eljárásjogi kifogását fenntartva – a büntetés kiszabása körében kiemelte, hogy habár az elsőfokú bíróság kétségtelenül jelentős tárgyi súlyú bűncselekmény miatt állapította meg a vádlott büntetőjogi felelősségét, nem lehet ugyanakkor figyelmen kívül hagyni azt a

körülményt, hogy Terhelt1 vádlott lényegében „stróman” ügyvezetőként járt el, az általa képviselt gazdasági társaságot érintő döntések meghozatala során nem volt érdemi mozgástere.

[10] A védő érvelése szerint a vádlott nem látott rá a cég működésére, illetve arra, hogy a mögötte álló – a döntéseket ténylegesen meghozó – személyek valójában költségvetést károsító bűncselekményt valósítottak meg. Kiemelte továbbá, hogy az időmúlás igen jelentős, mely időszakban Terhelt1 vádlott rendezte az életét, családot alapított, munkahelyet létesített, így vonatkozásában a büntetési célok végrehajtásában – maximális időtartamra – felfüggesztett szabadságvesztés kiszabásával is megfelelően biztosíthatónak látszanak.

[11] Terhelt1 vádlott a fellebbezési nyilvános ülésen történt felszólalásában rámutatott arra, hogy mintegy 10 évvel ezelőtt – huszoneves fiatalemberként – nem mérte fel a számára felkínált pozícióval járó felelősség súlyát, és nem tudta reálisan felmérni mások szándékait. Az elmúlt időszakban ráeszmélt arra, hogy bűnt követett el. Habár átlátta azt, hogy cselekménye nem legális, mégis „eszköze” lett a bűncselekménynek, a döntés ugyanis, amit elmulasztott időben meghozni, kizárólag az ő felelőssége. A vádlott az utolsó szó jogán méltányos büntetés kiszabására tett indítványt.

[12] Tekintettel arra, hogy a védelmi fellebbezés bejelentésére a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja alapján – kizárólag a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezést támadva – került sor, ezért a másodfokú bíróság a Be. 590. § (3) bekezdésére figyelemmel az elsőfokú ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálta felül [korlátozott felülbírálat].

[13] A korlátozott felülbírálat azonban – a Be. 590. § (5), (5a) és (7) bekezdéseiben rögzített keretek között – kiterjedt az elsőfokú bírósági eljárásra, illetve ennek körében azon eljárási szabályok megtartásának vizsgálatára, amelyek megsértése esetén az ítéletet a Be. 607. § (1) bekezdése, a Be. 608. § (1) bekezdése, valamint a Be. 609. § (1) bekezdése alapján hatályon kívül kell helyezni; továbbá a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására, illetve az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekre vonatkozó rendelkezésekre is.

[14] Ennek során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem vétett hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést.

[15] A másodfokú bíróság nem osztotta a védő azon eljárásjogi kifogását, mely szerint név gazdasági ügyszakos törvényszéki bíró kizárt bíróként járt el az ügyben. A Be. 14. § (3) bekezdés d) pontja értelmében ugyanis a perújítás elrendelése folytán megismételt eljárásból az a bíró van kizárva, aki akár a perújítást elrendelő határozat, akár pedig a perújítással támadott határozat meghozatalában részt vett, név törvényszéki bíró vonatkozásában ugyanakkor tényszerűen egyik megjelölt eset sem áll fenn.

[16] A védő eljárásjogi kifogása felvetheti továbbá a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt azon kizárási ok esetleges fennállását, mely szerint bíróként nem járhat el az, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható. A rendelkezésre álló iratok tanúsága

szerint név törvényszéki bíró kizárási okot nem jelentett be, továbbá illet az arra jogosultak egyike sem jelentett be vele szemben [Be. 15. § (1)-(2) bekezdései]. Az irányadó bírói gyakorlat alapján a büntetőeljárás törvényben felsorolt ún. abszolút kizárási okok a törvény erejénél fogva akadályozzák meg a bíró eljárását, míg a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjában megállapított relatív ok (elfoglaltság) csak az erre irányuló bírói bejelentés, illetve az erről rendelkező kizárást kimondó határozat alapján zárja ki az érintett bírót az ügy elintézéséből [BH2014. 300].

[17] A régóta következetesen érvényesülő bírói gyakorlat értelmében nem alapozza meg a bíró elfoglaltságát az a körülmény, hogy a vádlottal szemben korábban már eljár, és számára kedvezőtlen határozatot hozott [BH1989. 391.].

[18] Erre is figyelemmel – miként arra átiratában a fellebbviteli főügyészség képviselője helyesen utalt – nyilvánvalóan nem alapozza meg az ügyben eljáró tanács tagjának kizártságát az, hogy nem büntető, hanem cégeljárásban, a védő által az ügyben érintettként megjelölt, az irányadó tényállásban ugyanakkor nem szereplő gazdasági társaság tekintetében változás bejegyzéséről határozott.

[19] Figyelemmel arra, hogy a fellebbezést kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja alapján jelentették be, ezért a másodfokú bíróság nem vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát, és határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította [Be. 591. § (2) bekezdés a) pont].

[20] Mivel azonban a terhelt személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tények – a Be. 561. § (3) bekezdés b) és c) pontjaiból következően – nem képezik a tényállás részét, ezért az ítéltábla – Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja szerint eljárva, részben a rendelkezésre álló ügyiratok tartalma, részben pedig Terhelt1 vádlott fellebbezési nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján – az elsőfokú ítélet ezen megállapításait {elsőfokú ítélet [6] bekezdése} az alábbiak szerint kiegészítette, illetve helyesbítette.

[21] Terhelt1 vádlott a cég alkalmazásában piackutató-elemző munkakörben dolgozik, melyből származó alapbére havi bruttó 750.000,- Ft. A vádlott felesége óvónőként dolgozik, havi jövedelme bruttó 391.000,- Ft. A vádlott és felesége tulajdonát képező ingatlant terhelő hiteltartozás összege 20 millió forint, melynek havi törlesztőrésze 141.000,- Ft.

[22] Az irányadó tényállás alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt, hogy a perújítás alapos, azonban ezzel összefüggésben nem a Be. 647. § (1) bekezdésének azon rendelkezése szerint járt el, melynek értelmében amennyiben a bíróság megállapítja, hogy a perújítás alapos, az alapügyben hozott ítéletet vagy eljárást megszüntető végzést, illetve *annak a perújítással megtámadott részét* hatályon kívül helyezi, és a törvénynek megfelelő határozatot hoz.

[23] Jelen esetben az alapügy tárgya a Btk. 396. § (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntette és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége volt. A perújítás viszont csak a költségvetést károsító bűncselekmény minősítését, valamint azzal összefüggésben a büntetés kiszabását támadta,

nem sérelmezte azonban egyrészt a közbizalom elleni bűncselekményre vonatkozó, másrészt pedig a bűnügyi költséggel kapcsolatos rendelkezéseket. Mindezek alapján tehát téves volt az alapügyben meghozott ügydöntő határozat teljes egészében történő hatályon kívül helyezése, ezért az ítéltábla az alapügyben meghozott ügydöntő határozatnak kizárólag a perújítással megátadott – tehát a költségvetési csalás büntetnének minősítésére és a büntetés kiszabására vonatkozó – részét tekintette hatályon kívül helyezettnek.

[24] A perújítás eredményeként megállapított tényállás alapján a törvényszék helyesen következtetett arra, hogy Terhelt1 vádlott a költségvetési csalás – alapügyben megállapítható képest – súlyosabban, a Btk. 396. § (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő esetét valósította meg, a bűncselekmény minősítése ugyanakkor csak részben felelt meg a büntető anyagi jog szabályainak.

[25] Az irányadó tényállás szerint az elkövetés időszakában mind az alapügyben, mind pedig a perújítással érintett gazdasági társaság önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselője Terhelt1 vádlott volt, az adóbevallásokkal kapcsolatos nyilatkozattételi kötelezettségek tehát személyében kizárólag őt terhelték, vagyis a költségvetést károsító bűncselekményt tettesként ő valósította meg. Önmagában az a körülmény, hogy valamely gazdasági társaság tényleges működésére a cégiratokon kívül személynek vagy személyeknek is ráhatása van, még nem alapozza meg a bűncselekmény elkövetésében való társtettesi közreműködésüket.

[26] Az irányadó bírói gyakorlat szerint a költségvetési csalást közvetett tettesként vagy bűnsegédként olyan személy is elkövetheti, akinek nincs jogi kötelezettsége nyilatkozattételre [BH2013. 200., BH2010. 319. és BH2010. 114.]. Nem eredményezi tehát a költségvetési csalás elkövetőjének büntetlenségét, ha az egyébként adókötelezettséget keletkeztető gazdasági tevékenységét már eleve saját személyét a hatóságok előtt rejtve tartva, teljes mértékben a jog keretein kívül, olyan módon végzi, hogy személyében az adójogi kötelezettségek közvetlen alanyává azért nem is válhat, mert az azt keletkeztető pozíciót – fiktíven – más, az adott céggel gazdasági tevékenységet nem végző személy tölti be. Ilyen esetben, amennyiben a közvetett tettesi elkövetés az irányadó tényállás alapján nem állapítható meg, az ilyen elkövető a kétségtelenül megvalósult tettesi alapcselekményhez kapcsolódóan részesi elkövetésért felel [BH2024. 7.].

[27] Jelen esetben tehát, mivel az adóbevallásokkal kapcsolatos nyilatkozattételi kötelezettség kizárólag Terhelt1 vádlottat, mint az ügyben érintett gazdasági társaságok önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselőjét terhelte, ezért a költségvetési csalás büntetettét nem társtettesként, hanem önálló tettesként valósította meg [Btk. 13. § (1) bekezdés]. Mindezek alapján az ítéltábla ennek megfelelően helyesbítette az elsőfokú bíróság jogi indokolását is {elsőfokú ítélet [43] bekezdés utolsó előtti mondat}.

[28] Miként arra átiratában a fellebbviteli főügyészség képviselője helytállóan utalt, a költségvetést károsító bűncselekmény jogszabályi alapjának megjelölése körében a törvényszék nem utalt valamennyi ténylegesen megvalósult elkövetési magatartásra. Az irányadó tényállás szerint a kft egyes adóbevallási időszakokban nullás – valótlán – adattartalmú adóbevallásokat nyújtott be az adóhatósághoz, míg máskor az adóbevallási kötelezettségét nem teljesítette. kft_2. valótlán tartalmú adóbevallásokat nyújtott be, a kft_3

pedig adóbevallási kötelezettségének nem tett eleget. Mindezek alapján tehát mind a valótlan tartalmú nyilatkozattétel, mind pedig a valós tény elhallgatása megállapítható, vagyis a költségvetési csalás büntette a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. és 4. fordulataiba ütközik, így szükséges volt a bűncselekmény jogszabályi alapjának ennek megfelelő helyesbítése [ld. 61/2008. BK vélemény 3/a.) pont]. A kifejtettekből következően az ítéltábla mellőzte az elsőfokú ítélet [43] bekezdésének 1. mondatából a tévedésbe ejtésre vonatkozó megállapítást, mivel e körben az elsőfokú bíróság önmagának is ellentmondó megállapítást tett.

[29] A törvényszék a jogi indokolás körében helyesen állapította meg azt, hogy a perújítás eredményeként a költségvetést károsító bűncselekménnyel összefüggésben okozott vagyoni hátrány összesített összege különösen nagy [Btk. 459. § (6) bekezdés d) pont], ennek összecszerúságát azonban nem elég a jogi indokolásban rögzíteni, hanem annak a tényállásban is szerepelnie kell. Tekintettel azonban arra, hogy a korlátozott felülbírálatból adódóan az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát – a Be. 591. § (2) bekezdés a) pontjából következően – nem vizsgálhatta, ezért a tényállás ezirányú kiegészítésére nem volt törvényes lehetőség.

[30] Az elsőfokú bíróság helyes indokolással állapította meg azt, hogy a költségvetési csalás büntette üzletszerűen elkövetettnek minősül, melynek megállapíthatóságát nem zárja ki a védő fellebbezés indokolásban rögzített azon hivatkozása, mely szerint Terhelt1 vádlott nem részesült a bűncselekményből származó haszonból, hanem esetében a rendszeres haszonszerzésre törekvés csupán a szerződés szerinti fizetése felvételét jelentette.

[31] A Be. 647. § (1) bekezdésének azon rendelkezésére figyelemmel, mely szerint amennyiben a bíróság megállapítja, hogy a perújítás alapos, az alapügyben hozott ítéletet vagy eljárást megszüntető végzést, illetve *annak a perújítással megtámadott részét* hatályon kívül helyezi, tévedett az elsőfokú bíróság, amikor Terhelt1 vádlott bűnösségét ismételten megállapította folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §].

[32] A perújítási eljárás eredményeként megállapított tényállás alapján fel sem merülhet a hamis magánokirat felhasználása vétségének megállapítása, mivel adóbevallások benyújtására nem került sor {elsőfokú ítélet [31], [34] és [35] bekezdései}. Mivel pedig a fentiekben már kifejtettekből következően a hamis magánokirat felhasználásának vétsége nem képezte a perújítás tárgyát, ezért az ítéltábla mellőzte a vádlott bűnösségének folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §] történő ismételt kimondását, a jogi indokolásból pedig mellőzte az ezzel kapcsolatos okfejtést {elsőfokú ítélet [44] bekezdés}.

[33] Helyesen járt el a törvényszék, amikor – az 1/1999. Büntető jogegységi határozatban kifejtetteknek megfelelően – megvizsgálta azt, hogy a költségvetési csalással összefüggésben a büntetőjogi védelem az elbírálás időpontjában is fennáll-e, ezt a vizsgálatot azonban nem csupán a büntetőjogi kerettényállást kitöltő jogszabályok, hanem az elkövetés és az elbírálás időpontjában hatályos büntető törvények tekintetében is el kell végezni, hiszen ennek eredményeként állapítható meg az, hogy – a büntetőjogi védelem változatlan fennállása mellett – az elkövetés vagy pedig az elbírálás időpontjában hatályos büntető törvény eredményez a vádlottra nézve kedvezőbb elbírálást. A Btk. 2. § (2) bekezdése szerinti

vizsgálatot tehát a másodfokú bíróság elvégezte, és ennek alapján arra a megállapításra jutott, hogy mivel a pénzbüntetés egy napi tétele összegét illetően [Btk. 50. § (3) bekezdés] az elbírálás időpontjában hatályos büntető törvény kifejezetten hátrányosabb rendelkezéseket tartalmaz, ezért erre is figyelemmel Terhelt1 vádlott cselekménye az elkövetés időpontjában hatályos büntető törvény alkalmazásával bírálendő el.

[34] Ami a büntetés felülbírálatát illeti, az elsőfokú bíróság által számba vett bűnösségi körülmények korrekcióra szorultak az alábbiak szerint.

[35] Az ítéltábla mellőzte az enyhítő körülmények köréből az eljárás elhúzódására történő utalást. Ennek indoka, hogy a 2/2017. (II. 10.) AB határozat indokolása szerint az időmúlás, mint enyhítő körülmény nem azonosítható maradéktalanul az eljárás elhúzódása miatt eltelt idővel. Az időmúlás 56/2007. BK véleményben foglalt meghatározása a bűncselekmény elkövetésétől eltelt hosszabb időt értékeli, míg az eljárás elhúzódásának vizsgálata az alapos gyanú közlésének időpontjától kezdődik. Az időmúlás objektív tényező, míg az eljárás elhúzódásának rögzítése az ítélet indokolásában a bírósági inaktivitás elismerésére is utal. Az eljárás elhúzódásának fogalma tehát azt is kifejezi, hogy a bíróságokat, hatóságokat felelősség terheli azért, hogy a terhelt hosszú ideig állt az eljárás hatálya alatt {2/2017. (II. 10.) AB határozat [95] és [111] bekezdés}. Figyelemmel azonban arra, hogy jelen ügy kapcsán ezt megalapozó hatósági vagy bírósági inaktivitás nem volt feltárható, ezért az eljárás elhúzódásának enyhítő körülményként történő értékelésére nem kerülhetett sor.

[36] Tekintettel arra, hogy Terhelt1 vádlottal szemben az alapos gyanú közlésére a perújítás alapjául szolgáló büntetőügyben 2019. november 27. napján került sor, mely időponttól kezdődően a perújítási eljárás eredményeként a jogerős ügydöntő határozat meghozataláig 4 és fél év telt el, így a másodfokú bíróság további enyhítő körülményként vette figyelembe azt, hogy a vádlott hosszabb ideje áll büntetőeljárás hatálya alatt [56/2007. BK vélemény III/10. pont].

[37] Figyelemmel arra, hogy Terhelt1 vádlott – a minősítés körében kifejtettekből következően – nem társtettesként valósította meg a költségvetést károsító bűncselekményt, ezért az ítéltábla mellőzte a társas elkövetés súlyosító körülményként történő értékelését. Megjegyzést érdemel e körben, hogy az 56/2007. BK vélemény II/8. pontja szerint egyébként sem a társas elkövetés, hanem a társtettségben történő elkövetés értékelhető súlyosító körülményként.

[38] Az ítéltábla ugyancsak mellőzte a több adó- és járuléknemet érintő elkövetés súlyosító körülményként történő értékelését arra figyelemmel, hogy – a törvényi egységből következően – azok együttes összege alapozza meg a költségvetési csalás minősítését.

[39] Az ekként kiegészített és helyesbített bűnösségi körülményekre figyelemmel helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy Terhelt1 vádlott esetében a büntetési célok kizárólag szabadságvesztés kiszabásával biztosíthatók. A szabadságvesztés tartamának meghatározása során a törvényszék helyesen ismerte fel azt is, hogy mivel az irányadó büntetési tétel legkisebb mértéke [5 év] is túl szigorú lenne, ezért – az ún. enyhítő rendelkezések alkalmazásával [Btk. 82. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pont] –

a büntetési tételnél rövidebb tartamú szabadságvesztés kiszabása indokolt. Az ítéltábla álláspontja szerint ugyanakkor az elsőfokú bíróság által kiszabott – 3 év időtartamú – szabadságvesztés továbbra is eltúlzottan súlyos, ezért annak tartamát a rendelkező részben írtak szerint 2 évre enyhítette.

[40] Észlelte a másodfokú bíróság, hogy a törvényszék – téves jogi álláspontra visszavezethető okból – helytelenül állapította meg egyrészt az irányadó büntetési tételkeretet, másrészt pedig a büntetési tétel középértékét. Határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó azzal, hogy a középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele [Btk. 80. § (2) bekezdés]. A középérték a törvény különös részében meghatározott büntetési tételkeret alapulvételével számítandó ki azzal, hogy amennyiben a Btk. a büntetés kiszabása esetén a Különös Részben meghatározott büntetési tételek emelését írja elő, úgy a (2) bekezdésben meghatározott számítást a felemelt büntetési tételekre tekintettel kell elvégezni [Btk. 80. § (3) bekezdés]. Mindezek alapján jelen ügyben az irányadó (halmazati) büntetési tételkeret 5 évtől 11 évet el nem érő tartamú szabadságvesztés, melynek középértéke 8 évet el nem érő tartam. Ettől eltér az ún. enyhítő rendelkezés [Btk. 82. §] alkalmazásával történő büntetés kiszabása, amely azonban nem eredményezi a középérték szempontjából figyelembe vehető büntetési tételkeret (alsó határának) változását. Mindezek alapján az ítéltábla ennek megfelelően helyesbítette az elsőfokú ítélet [54] bekezdésében adott jogi indokolást.

[41] Az irányadó bűnösségi körülmények alapulvételével tévedett az elsőfokú bíróság, amikor arra a következtetésre jutott, hogy Terhelt1 vádlott esetében a büntetési célok kizárólag végrehajtandó szabadságvesztés kiszabásával biztosíthatók, ezért a másodfokú bíróság a szabadságvesztés végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette [Btk. 85. § (1) és (2) bekezdés]. A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére figyelemmel az ítéltábla mellőzte a vádlott közügyektől eltiltásra ítéletét.

[42] Törvényesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a vádlottat eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól, az eltiltás tartama ugyanakkor az elkövetés összes körülményére figyelemmel eltúlzottan enyhe, ezért azt az ítéltábla a rendelkező részben írtak szerint súlyosította.

[43] Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú ítélet [61] bekezdésének utolsó mondatában a törvényszék tévesen utalt a foglalkozástól eltiltás vonatkozásában a tételkeret középértékére, a Btk. 80. § (2) bekezdésében írtakból következően ugyanis a büntetési tétel középértéke kizárólag határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor alkalmazandó, így csak ezen büntetés vonatkozásában értelmezhető. Mindezek alapján az ítéltábla mellőzte az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes álláspontot tükröző indokolását.

[44] A pénzbüntetés kiszabása ugyancsak törvényes, az elsőfokú bíróság arányosan állapította meg a pénzbüntetés napi tételeinek számát és az egy napi tételnek megfelelő összeget is, továbbá a vádlott jövedelmi és vagyoni viszonyainak megfelelő értékelésével engedélyezett annak megfizetésére részletfizetést. A pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak szabadságvesztésre történő átváltoztatása körében ugyanakkor a törvényszék rendelkezése önmagában sem felelt meg maradéktalanul a Btk. 51. § (2) bekezdésének, ezért – azt a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére figyelemmel kiegészítve – az

ítéltábla akként rendelkezett, hogy amennyiben a szabadságvesztés végrehajtását elrendelik, úgy a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést börtönben, egyébként pedig fogházban kell végrehajtani.

[45] Az elsőfokú bíróság büntügyi költséggel kapcsolatos rendelkezése elvi alapon sem volt helyes, mivel csak a perújítási eljárás során felmerült büntügyi költség viseléséről kellett rendelkezni, továbbá a törvényszék érdemi indokát sem adta annak, hogy az általa megállapított és a vádlott által viselendő 4.513.100,- Ft összegű büntügyi költség mely tételekből tevődik össze, így az összegszerűség helyessége számszakilag sem volt ellenőrizhető. Mindennek abból a szempontból van jelentősége, hogy a nyomozás során terheltként nem csupán Terhelt1 volt érintett, hanem név is, akivel szemben az elsőfokú bírósági eljárás más ügyszámon továbbra is folyamatban van.

[46] Az elektronikus nyomozati iratok között két költségjegyzék is fellelhető, a 2.6. sorszám szerinti összesített költségjegyzék alapján 10 tételből mindösszesen 8.410.637,- Ft büntügyi költség merült fel a nyomozás során, míg a 2.8. sorszám szerinti – név vonatkozásában elkészített – költségjegyzék az előbbi 10 tételből 6 tételt tartalmaz mindösszesen 8.346.086,- Ft összegben. Ennek alapján Terhelt1 vádlott vonatkozásában a fennmaradó 4 tételből összesen 64.551,- Ft büntügyi költség merült fel a nyomozás során, amelyhez hozzáadódik az elsőfokú bírósági eljárás során felmerült 84.809,- Ft összegű szakértői díj. Ennek megfelelően az ítéltábla a vádlott által fizetendő további – a perújítási eljárás során felmerült – büntügyi költség összegét 149.360,- Ft-ra leszállította.

[47] Az elsőfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezései törvényesek.

[48] Észlelte ugyanakkor a másodfokú bíróság, hogy a törvényszék által megjelölt jogszabályi hivatkozások több ponton is kiegészítésre, illetve helyesbítésre szorulnak. Ennek megfelelően az ítéltábla mellőzte a büntetések felsorolását tartalmazó Btk. 33. § (1) bekezdés a), d) és e) pontjára történő hivatkozásokat, mivel azokat az elsőfokú bíróság valójában nem alkalmazta {elsőfokú ítélet [53], [59] és [61] bekezdés}.

[49] Az elsőfokú ítélet [57] bekezdésének 3. sorában megjelölt jogszabályhely hiányos, mivel az helyesen a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja, továbbá a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos rendelkezés körében a törvényszék elmulasztotta feltüntetni a Btk. 38. § (1) bekezdését, ezért azt a másodfokú bíróság pótolta.

[50] Az előzetes fogva tartásban és büntügyi felügyeletben töltött idő beszámításával összefüggésben az elsőfokú bíróság a Btk. 92. § (3) bekezdéséből kizárólag az a) pontot alkalmazta, ezért azt az ítéltábla ennek megfelelően helyesbítette {elsőfokú ítélet [58] bekezdés}.

[51] A zár alá vétel feloldásával kapcsolatos rendelkezés körében az ítéltábla – mint szükségtelent – mellőzte a Be. 331. § (1) bekezdés a) pontjára történő hivatkozást {elsőfokú ítélet [63] bekezdés}, míg a lefoglalással összefüggő rendelkezések köréből mellőzte a 11/2003. (V. 8.) IM-BM-PM együttes rendelet 88. § (4) bekezdésére történő utalást, mivel azt a törvényszék döntése meghozatala során nem alkalmazta {elsőfokú ítélet [64] bekezdés}.

[52] A nyomozás során lefoglalt iratanyag – lefoglalás megszüntetése mellett – iratmellékletként történő kezelésével kapcsolatos rendelkezés a Be. 204. § (2) bekezdésén alapul, melyet az ítéltábla pótol {elsőfokú ítélet [64] bekezdés}.

[53] A fentiekben kifejtettekből következően az ítéltábla a szabadságvesztés tartamának enyhítése és a végrehajtás felfüggesztése érdekében bejelentett védelmi fellebbezést alaposnak ítélte, és az elsőfokú bíróság ítéletét – a Be. 606. § (1) bekezdése alapján eljárva – a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, egyebekben pedig azt – a Be. 605. § (1) bekezdése alapján – helybenhagyta azzal, hogy a büntetést az alapügyben a vádlott terhére megállapított folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt is kiszabottnak tekintette.

[54] Az ítélet elleni fellebbezési jog kizárása a Be. 615. § (1)-(2) bekezdésein alapul.

Szeged, 2024. április 30.

dr. Nagy Erzsébet
a tanács elnöke

dr. Kóbor Jenő
előadó bíró

dr. Katona Dorottya
bíró

A Szegedi Ítéltábla Bf.III.672/2023/12. számú ítélete és a Szegedi Törvényszék 2.B.32/2022/30. számú ítélete a jelen ítéletben foglalt változtatásokkal a mai napon jogerőre emelkedett.

Szeged, 2024. április 30.

dr. Nagy Erzsébet
a tanács elnöke